

BARCS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó
Skribanek Géza.

Egész évre 8 kor. félfévre 4 kor. negyedévre 2 kor.
Nyitótér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint

Nagy reformok.

A közel jövő országos érdekű teendői közül három probléma magaslik ki. Első az adóreform, második a közigazgatás újjászervezése, illetve államosítása, harmadik a tisztviselők fizetés emelése. Ha az új törvényhozás sikerrel oldja meg csak ezt a háromfeladatot is, olyan műveket alkotott, melyekkel kitörülhetetlen betűkkel véste magát ez ország történetébe.

Az adóreformról már sokat beszéltek nálunk, tervezet is készült róla s a tervezetet ismeri is a közönség. Az elv, melynek szellemében reform készül, a progresszivitás elve, a vagyoni állapothoz mért arányos adózás. A progresszivitás elvét hangoztatták eddig mindazon illetékes faktorok, akik az adóreformról beszéltek s nekünk nincs okunk ebben az ígértben kételkedni. Csakis a progresszív rendszernek van értelme, ha ujat akarunk teremteni az adózás terén. Ha nem ilyen lesz az új törvény, akkor nem is kell, mert olthatatlan, rossz és igazságtalan lehet csak, ilyen pedig van nekünk most is.

Szükséges, hogy a városok és községek élénk figyelemmel

kísérjék az adóreform tervezetének fejlődését, mert százéves tapasztalat bizonyítja, hogy az ország különböző vidékein különbözők az adóalapok, különbözők az adókiszámítások a szokáshoz és a helyi viszonyokhoz képest. Ezeket egy kalap alá venni nem lehet s ezért szükséges, hogy mindennemű adóalap állapotáról külön gondoskodják a reform.

Régi, százéves bajok nyernek majd orvoslást a progresszív adó behozatala által, első sorban a kisbirtokosok, a fél és negyedszesziók tulajdonosai szabadulnak fel az adó-rabszolgaság alól. Ez a körülmény maga nemzetfentartó vivmány.

A második nagy munka, mely Magyarországra vár, a közigazgatás reformjának évtizedek óta függő kérdése.

Van már egy helyes új törvényünk, mely mintegy bevezetésül szolgál a nagy reformnak: a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló. A törvény jó, de a tapasztalás máris azt bizonyítja, hogy félmunka. A lábbadozó világból ránk szakadt vármegyei közigazgatást nem lehet toldás-foldással korrigálni, csak gyökeres új törvényvel. Remélni merjük, hogy most már nem maradunk a puszt-

ta ígérettel való meglegedésnél hanem követelni fogjuk az intéző faktoroktól, hogy egyszer már eleget tegyenek az évtizedes ígéreteknek. Tisztában vagyunk azal, hogy nehéz, de talán még kényesebb munka ez a reform, mert annyi érdekbe ütközik, ahány közigazgatási járása van Magyarországnak. Mindegy.

Meg kell már lenni egyszer a nagy operáczióknak, máskülönben soha meg nem gyógyul a kóros test.

Egyfelől az autonomia, másfelől az államhatalom érdekeinek Charibdisei között kell elvitörláznia azoknak, akik erőt és bátorságot éreznek magukban arra, hogy a közigazgatást a modern kor igényeinek megfelelően reformálják. De velük van és bizalommal nézi munkálkodásukat az egész ország közönsége s ebből merítsenek invencziót és erőt.

A harmadik feladat az állami tisztviselők s ennek kapcsán a törvényhatósági és községi tisztviselők fizetési viszonyainak rendezése. Az az egyhangú „panonet circenses“, meg az ország minden egyes városából, ahol állami tisztviselők vannak, oly imponzánsan felhangzott, az az

T Á R C Z A.

Őszi dal.

Hideg szellő tépi, hordja
A réten a virágot.
Sir a szívem, hogyha látom
E hervadó világot.

Mint a tavasz sok virága
Halomra hull a rögre,
Úgy pusztult el boldogságom,
Sok szép álom — örökre!

Somogyi Géza.

A lóról.

Mikor a nagy teremő hat nap alatt megalkotta a világot, ezt az ideális szép világot, benépesítette óriási és apró lényekkel; mikor atyailag gondoskodott mindenről, amit megteremtett, akkor végre a hetedik napon megformálta az embert is, az ő képére és hasonlatosságára. Talán mint

a legnagyobbat és legmagasztosabbat, vele kezdhetné volna isteni munkáját s aztán vehette volna körül atyai jóindulattal, mindazokkal, melyekre az ő kedves embereinek életében szüksége lesz.

Nem így tett. Előbb berendezte neki a világot. Azután az embert tette oda a minden közé. Bemutatott neki mindent. Ime, ezeket teremtettem én neked. Ezekre mindre szükséged lesz. Tanuld megismerni őket s azután használd fel gyarló munkádnál.

Mit tett az első ember?

Mert dolga vajmi kevés akadt, az unatkozó ember pedig legelőbb megéhez, ez köszöntött be ő hozzá is legelőször. Az első éhséget a növény-világ kínáló gyümölcseivel csillapította. Csak később, mikor a vegetáriánus eledelket unni kezdte, használta fel bizonyára az állatoktól eltanult vérengző operációkat éhsége csillapítására.

Elfogta az eléje került vadat. Annak vérért vette, azt itta meg. Bőrrel testét takarta be. Később megtanulta, hogyan lehet a kemény, nyers húst lapos kövek között puhára zuzni s úgy könnyebben meg lehetni. Az éhség volt az, mely megtanította őt a gyilkolásra, rablásra stb. Legyilkolta a köréje csoportosuló állatokat. El-

lopta a madár tojásait. A méhtől annak mézét. A fáról a gyümölcsöt. Először az őszön, azután a tapasztalat megtanította őt sok mindenre. Az állatok elmenekültek előle. Magára hagyták. Teljesen egyedül maradt. Ekkor jött a legjobb és legszigorubb mester, mert megtanította őt gondolkodni. De meghozta magával az első verejtéket, — később ránczot a homlokra, az első könyvesepet a szembe, — ez volt a kényszerűség. Futnia kellett a vad állat után, mert az már nem várta be — félt tőle. Méh csipte ujját; a patak hús vizébe mártotta, ott nem fájt az úgy. Ekkor ismerte meg a boldogságot is. Boldog volt, ha sikerült cselvetéssel elfognia a menekülő vadat.

Mikor aztán teljesen magára maradt, ekkor nyomorgott, ekkor nélkülözött, szenvedett. Ekkor látta, milyen gyámoltalan önmagában.

A létérti küzdelem első harcainak eredménye, hogy az őszön átváltozott észszé. E küzdelmek fáradalmi élesítették ki annak gondolkodó képességét.

Ekkor kezdődött el az emberi ész küzdelme, a csak őszönnel rendelkező állattal. Az emberi ész csakhamar belátta, hogy önmagában feladatának meg nem felelhet: segítségül kényszerítette az állatot.

egyértelműség, melylyel az ország értelmiségének színe-java egy cél érdekében állást foglalt — lehetetlen, hogy hatását elvesztesse az illetékes tényezőkre. Elvégre ők a magyar állam gépezetének alkatrészei s ez a gépezet nem működhet korrektul, ha visszautasított, letört ambíciója és a felsőbbség parancsszava által elhallgattatott tisztviselők vezeték az ügyeket az állami hivatalokban.

Eltekintve a humanizmus szempontjából, a fentemlített szempont olyan fontosnak látszik, hogy az már magában rejti a tisztviselők mozgalmának sikerreit.

Mátray Gyula jubileuma.

A Dunántul legrégebb áll. tanítóképezdéje e hó 29-én ünnepet ül. Az 1868. évi XXXVII. t.-cz. alapján 1869. október 15-én megnyitott m. kir. állami tanítóképző-intézet Csurgón 1894. évben fényesen jubilálta 25 éves fennállását s most ünnepli szeretett igazgatójának 30 éves szolgálati jubileumát. Mátray 1871. okt. 13. óta működik tanárként Csurgón. 1883. június 25. óta pedig igazgató. Méltó utóda nagynevű elődjének: Bárany Ignác, tanügyi írónak. Aki egy kissé körültekintve hazában, az mélyebb tanulmányozás után megdöbbenve látja, hogy . . . , jajgatunk az erkölcsök romlásán és a nemzet anyagi súlyodásán. Minden bajnak mindenféle okát tudjuk és mindenféle gyógyítószerét találjuk. Egyik a valóságot, másik az adót, a vámot, a katonaságot, az ipar-politikát, vagy a mezőgazdaság istápolását emlegeti; csak egyet nem követel senki: — az egyszerűséget.

Hogy jut ez most a jubileumi hangulatban eszünkbe? Megmondom. Nem minden hibáját idéztem itt — jobb író után — nemzetünknek. És igen sok a

Az ember- és az állat-világ eme harcában azonban kapcsolatosan fejlődött az állati ösztön finomsága is. Az ész és az ösztön egymás elleni harca tökéletesbitette mind a kettőt.

A predestináció azonban egyenetlenné tette e harcot. Az ökor végre is járomba hajtotta a fejét. A ló villámgyorsasággal röpítette a hátára felkapó embert a menekülő vad után.

Az állat gyámolította az eddig gyámoltalan embert, csak azért, mert erre predestinálva volt, hogy ez tökéletesbülése útján mindinkább leigázza őt.

A melyik állat legelőbb vesztette el önállóságát, amelyik legelőbb váltotta be természetadta szabadságát a szolgátság jármával — ez az állat a ló volt.

Csak el kellett felednie a pázsitos rónát, amely eddig az övé volt egészen, hogy megszeresse az embert. Ez menhelyet épített neki az időjárás viszontagságai ellen. Ez védte őt a vérengző vadállatok támadásaitól. Ez ápolta őt betegségében. Az állati ösztön mindezekért hálás volt, szabadságát adta érte cserébe.

Igy találjuk a lovat már a legrégebb korszakokban az ember mellett. A czölöp építmények romjai között az emberi koponya csontja mellett ott van a lóé is. Mint be nem bizonyítható dolgot higyük azt, hogy a ló itt már, mint az ember segítő társa, primitív körülményei között nélkül-

tenni valónk ezek javítására s az első alapvető: a fejlődő, a kihatóbb népoktatás, melynek Mátray Gyula — a nagymestere. Hallani kellett az egyszerűség meggyőző erejéről az ő megihletett tanítását, a midőn szívének melegével az ifjú lélek hevültségében oltotta belénk az istenadta nép helyes oktatásának módját. A nép ősi erénye nem romlott meg — mondá, — de néhány kontár kéz bajszövő munkája tűnik elő a hangulatán.

S az a nép, mely csak alig ébredt öntudatra, erős kezű, jó lelkű vezető igényel szabad jogának fejlődő korában, nem pedig tévtanok hirdetését, mely megmetyeljezi hiszékeny lelkületét. Becsületes szándéku, erős lelkű tanítói kart akar Mátray a hazának adni. S e lélek erőre lelkes tanításában növendékeit meg is edzette. Minden szava, minden intése s tanári működésének irány-eszméje az életre tanított nevelni.

Hivatásos és képzett szakember. Nevelő oktatásában pártatlan, szigorú, ha kell, de minden szigora mellett sem tudja palástolni igaz, őszinte szeretetét növendékei iránt. Az atyai szív melegével emeli fel a tévelygőt s a megtérőt az ő valódi öröme. Ritka emberismeret s a kitűnő emlékező tehetség erős fegyverei. Sokan hibájául is rójják fel, hogy növendékei — akik bálványozzák — magán-körében, ha megjelenik, otthon hagyja az igazgatót s csak az a tanácsadó, jószívű látogató, aki egy-egy elejtett szóból, avagy tekintetből tudja már hol kell valakinek anyagi, vagy szellemi segélynyújtás. Akár a gondosan szerető édes atya, úgy és oly bizalmat ébresztő a hivatalos órákon kívül növendékei közt. Hány rossz indulatot, hajlamot irtott ki ilyen társalgásban.

Tanítványai előtt nem lesznek soha üres fogalmak az általa hirdett nemes eszmék, de rajongó ügy szeretettel küzdenek a szászó alatt, amelyre őket, hogy ugymondjam föleskedte. A tanügy terén magasan kiváló eme férfiú — volt szeretett igazgató-tanárom — ezen jubileuma,

lözhetetlen teherhordó házi-állatjaként szerepelt s hogy az itt feltalálható lócsontmaradványok nem mint a lakomák alkalmával felhasznált zsákmány el nem fogyasztott részei kerültek ide.

Hogy a ló már mint hasznos háziállat Krisztus előtt 3500 évvel szerepelt, erről biztos tudomásunk van. Chiu-Nong kínai császár, a ki állítólag az első szekeret feltalálta, a lovat már ebbe be is fogta. Sőt ugyanekkor már a ló hadi czélokra is felhasználtatott.

A lónak őshazájául tehát történelmi valószínűségek szerint Ázsiát kell, hogy vegyük. Itt és Afrikában találhatók meg manapság is a ló vadon élő rokonai.

A mongol népfajok a vándorlásukban a lovat már mindenüvé magukkal viszik, mint teherhordó s hadi czélokra szolgáló állatot.

Hogy milyen szerepet játszott a ló a világ összes népeinek történetében, ezt talán fölösleges volna e helyen bővebben részletezni. Nagy Sándor harezi paripája, Bucephalus, a történelemben nevet vívott ki magának. Gazdája szeretete s a kegyelet ugyanezt a lovat a szobortalapzatra állította.

Az egyes nemzetek lótenyésztése mindig egyenes arányban állott a népek jólétével. A lótenyésztés hanyatlása, ha nem is vonta maga után közvetlenül az egyes nemzetek anyagi romlását, de mindig en-

habár igen sokan is leszünk ott, mégis családias lesz, mert vele szemben szívünkben ismerősei, társai, tisztelői és növendékei részéről a tiszta szeretet-érzete emelkedik felül. Adja meg neki az isteni gondviselés, hogy még igen soká a miénk legyen. A majdan — már jól megérdemelt — nyugalmazott életben mindenha vele lesz hálás elismerésünk. Vajha megérhetné egész sikerét, a miért oly nemes idealizmussal fáradozott és küzdött. E győzelemben nagy része lesz Mátray Gyulának, a kihez hasonló sok paedagogust kívánunk „s a haza fényre derül.“

Gróf Mihály.

H i r e k.

— **A barcsi jótékony Nőegyesület** folyó hó 20-án tartotta 21-ik közgyűlését. A pénztári jelentésből kitűnik, hogy az egyesület ilyen jól még eddig soha nem állt — tagjai száma 80, — a segélyezéseket nagyobb mérvben gyakorolhatják — mind ezelőtt. Van 12 állandó szegénye az egyesületnek, akik havi segélyben részesülnek, azonkívül esetről-esetre is segítenek a szegényeken. Elhatározta a közgyűlés, hogy január hó 4-én mulatságot rendez. Karácsonykor pedig karácsonyfa-ünnepélyt az iskolás gyermekek részére.

— **Lelketlen anya.** Szörnyű bűnnek esett áldozatul egy lelketlen anya — ki gyermekét titokban megszülette, megfojtotta és a házbüliek közreműködésével elrejtette a lakás padlásán. Az anya is meghalt a szülés után két héttel. Az ő halála derítette ki a bűntényt. Ugyanis Kakics Anna belesapusztai hajadon cseléd halála gyanusnak tűnt fel a halottkémi tisztet teljesítő kórorvosnak. A hivatalos vizsgálat alatt olyan körülmények merültek fel, hogy megtört a házbüliek konoksága és kézreadták a gyermeket is aki már a felismerhetlenségig bomlásnak indult. Azt is bevallották, hogy az anya megfojtotta a szülés után az ártatlan jószágot. A szigetvári kir. járásbiróság mind

nek előjelül lehetett tekinteni.

Talán egy népnek a története sincs úgy összeforrvá a lóéval, mint a miénk — a magyaroké.

Ugyan ki merné elvitatni tőlünk, hogy a mi őseink nem lóháton jöttek ki őshazájukból, Ázsiából?

Nem-e a lónak köszönhetjük, hogy Isten áldotta szép hazánk a birtokunkba jutott és hogy azt ezer éven át oly pártatlan vitézséggel meg is tartottuk? Ugyan nem lóhátról tomboltunk-e a porba omlott Europa homlokán?

Oh, én azt hiszem nem esem túlzásba, mikor azt mondom, hogy a mi négy lábú barátunknak, visszatekintve hatalmas multjára, a mi dicsőségünkben velünk teljesen egyforma része van.

Népregéink, népköltészetünk kínesei telítve vannak a ló nem méltánytalan említésével. Kiben nem ébred fel a rokonszeny, ha a szép Rozgonyi Czeczilia „Muczi“ paripájáról hall mesélni? Ki nem halotta meséit Bogár Imre, Rózsa Sándor aranyablás, ezüstkantáros pejparipájának? Különösen a betyárvilág mondáiban szerepel sokat a betyár kedvenc lova, melynek oly sokszor még a csókból is kijut a betyár szeretője részéről. Hát e népdalok, melyek telidestelo vannak mind a pejparipákkal, meg a sárga csikókkal. A magyar ember az arany pénzt is „sárga csikó“-nak nevezi.

két hullának elrendelte törvényszéki boncolását. Dr Ujházi és dr Kronberger Vilmos orvosok megállapították, hogy az anya halálát gyermekági fertőzés okozta, mely a szakszerű ápolás és tisztaság hiány következménye. A gyermek pedig éretten, életképes volt születése alkalmával. A szörnyű cselekedetnek oka, hogy Kakics Anna szeretője jelenleg a hazát szolgálja — ez idő alatt — más legény vigasztalta szomorú óráiban s a leány félt, hogy régi szeretője megtudja, hogy gyermeke született, ezért akarta eltitkolni szegényét. Ő életével fizette meg hűtlenségét, a bűnrészesek pedig majd elveszik gazságuk jutalmát még a földön.

— **Eltávozás.** A pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke által, fizetett joggyakornokká kinevezett Körmeny Alajos végzett joghallgató, a baresi intelligens ifjúság egyik rokonszenves tagja, kedden távozik körünyéből új állomás helyére, Rózsahegyre. Sok szerencsét kívánunk pályája kezdetén!

— **Balázs Sándornak,** városunk új, állami állatorvosának egy tárczacikkét mutatjuk be lapunk mai számában, mely már egyik előkelő fővárosi lapban, nevezetesen a „Természet“ állattani, vadászati és halászati kitűnően szerkesztett folyóiratban is napvilágot látott. Ebből látjuk, hogy új orvosunk nemcsak az állatgyógyászati vények írásában, de az irodalomban is ügyesen forgatja a tollat. Üdvözljük lapunk munkatársai sorában!

— **Szédelgő asszony.** Mint értesülünk, a múlt héten egy tisztességesen öltözött iparosnőféle asszony fordult meg Szlavon-Verőczen egy pár nagyobb kereskedőnél, hogy furfangos módon nagyobb bevásárlásokat tehessen hitelre. Ehhez nagy segédő társa volt neki egy Tompach és Heinrich terezozáci kereskedőtől kiállított bevásárlási könyv, melyben nagyobb bevásárlási összegek voltak nyugtatva. Ennek révén akart magának más kereskedőknél is nagyobb hitelre szert tenni. S ez részben sikerült is

A magyar huszár — „az Isten legszerettebb, a világ legelső katonája“ — nincs-e összenőve a lovával? — Miért nézi le a huszár a többi fegyvernembeli katonaságot? Mert lenézheti, mert lovon ül. Milyen jókat nevetünk a huszárörmeester elmés élcelődésén, mikor magasságának tudatában azt kérdezi a gyalog masírozó bakától: Hé ösém! milyen idő van odalent.

Köteteket lehetne összeírni azokról a sok apró történetekről, melyek mind a ló mondaköréből származnak.

Ez az állat, hátán az emberrel, meghódította az egész világot s ugyanekkor megszerette magát az egész világgal. Az a telivér fővárosi gyermek, a ki még elhiszi, hogy a kék szilvát Újpesten a gyárban csinálják, az már tudja, hogy a tavalyi derbyt „Pardon“ nyerte meg — Adamszal a hátán. De az a magyar parasztgyerek, a ki még elhiszi, hogy édes anyja a husvétii kalácsot kakas tejjel dagasztotta, az már megüli a szőren a lovat, úgy, mintha hozzá lenne nőve a ló hátához.

Különösen nálunk otthon van a ló mindenütt.

Uri asszonyokat hallunk vitatkozni kellő tájékozottsággal egy-egy versenyló „nyerési esélyeiről“. A kis parasztkölyök pedig a „Nyanya“ és „Apa“ szó után harmadiknak bizonyosan a ló nevét tanulja meg kimondani.

neki néhány verőczi kereskedőnél, hol eszmőrnicelei bognárnénak adta ki magát s nagyobb hitelt is kapott. Nálunk is Bareson megfordult a napokban egy nagykereskedőnél, ahol dugaszellai kovácsnénak adta ki magát. Azonban a kereskedő itt ovatosabb volt, s az asszonynak nem ment lépre. Pár nap múlva ugyan ezen nagykereskedőhöz levél érkezett Verőczeről a Reiter testvér kereskedőtől, ki kereskedőnk figyelmét felhívja a szédelgő asszonyra s egyuttal letartóztatását kéri. Kereskedőnk érdekében, felhívjuk a hatóságok s esendőrség figyelmét is a csaló asszonyra s elfogatása esetén értesítsék Reiter testvér kereskedőket Slavon-Verőczen.

— **Szigetvár-kaposvári-vasut.** A m. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a kereskedelemügyi miniszter rendeletéből a szigetvár-kaposvári h. é. vasut vonalán Szigetvár és Mozsgó Szulimán állomások között fekvő „Csertő“ megálló rakodóhely, mely eddig csak személy postgyászforgalomra szolgált, folyó évi október hó 1-én a kocsirakományi teheráruforgalomra is megnyitott.

— **Időjárás.** Az idén ugyancsak korán beállt a hosszú őszi esőzés, mely után már csak a telet várhatjuk. Az egész október hűvös, szeles és gyakori nagy esőzessel mulik el, pedig most kellett volna a legszebb őszi napokat élni. Az ily időjárás után hosszú lesz a telünk, ha most már fűtenünk kell.

— **Halottak napja.** Közeledik az őszi szomorú ünnepe, a halottak napja. Az idővel összevág a szomorú ünnep. Gyászol a természet is, gyász ünnepet ül a temető. A mulandóság képe itt is, ott is. Szedjük össze a nyár még meghagyott virágait szeretteink sírjára s keressük fel a temető kertét. Szálljon le hozzájuk itt szeretetünk lángja s fényesítse meg sötét, rideg sírjukat.

— **Somogy vármegye** területén a következő állapotok vannak: Lépene: Orezi 3 udvar. Sertésorbáncz: Szena 1 p. Sertésvész: Lakócsa 1 u., Csurgó 2 u., Liszó 3 u., Jád 20 u., Kis-Berény

Ez a mi kedves négylábú barátunk pedig akkor, a midőn habtól tajtékozva röpit bennünket a hátán tova, vagy a mikor hámba dőlve huzza maga után a földet turó ekét, ez nem is sejti, hogy milyen szomorú sors vár reá a háládatlan ember részéről.

Ez a ló, amely a kezdetnél bizonyára erős ellentállással küzdött az emberrel szabadságáért, mikor azután a küzdelem után megadta magát s úgy megszerette az embert; ez a ló, amely éppen az ember szolgálatában levetkőzte, elvesztette összes természetadta fegyvereit, úgy hogy manapság magára hagyatva, több mint valószínű, hogy gyámolítás nélkül a maga gyámoltalan állapotában elpusztulna, nem lévén neki az a kitartó erős szervezete, mely megvan vadon maradt testvéreinel, nem is tudja, hogy a hosszú szolgálat jutalma mi lesz?

Az, hogy az ember csupa szeretetből a gasztrónomia tárgyai közt sem nélkülözheti.

A küzdelem, melynek színtere feltétlenül az ember legprózaibb telhetetlensége: a gyomor lesz, már megkezdődött.

Tessék megnézni a példát mutató, a minden tekintetben utánzásra kényszerítő életet egy-egy nagyváros utcáin. Eléltünk robog a villamos kocsis, játszi könnyöséggel röpitve tova a benne ülő embertöme-

get. Itt szalad az orruk előtt egy sürgönykihordó. Ez a villámmal beszélget, ennek az üzeneteit hordja széjjel és éppen azért, mert sietős az útja — nem lovon, de „biciklin“ jár. Ott pedig egy monstrum nagy alkotmány tör elő az utcák tömkelegéből. — egy óriási kocsis — telve lisztes zsákokkal, azt sem ló huzza, de benzin hajtja, mert a benzin olcsóbb, mint a széna és zab. Meg a gépkocsit, ha megbetegszik, a gépész-doktor biztosabban meggyógyítja mint a világ legügyesebb lódoktora a mi kedves pejparipánkat.

Az embernek létérti küzdelmében már csak alig van szüksége a lóra. A ló gyorsasága neki már gyalgó. Gőz kell! Villám kell! Mert élni kell.

— **A hugenották.** Mindenben a kezdet a legszebb. A tavasz szebb a nyárnál, az őszi első napjaiban több mélabú van, mint az egészen kifosztott természet halálában. A görög philosophiának első tapogatózása érdekesebb, mint a kifejlett későbbi philosophiai tanok, mert közelebbről és élénkebben mutatják, mint

get. Itt szalad az orruk előtt egy sürgönykihordó. Ez a villámmal beszélget, ennek az üzeneteit hordja széjjel és éppen azért, mert sietős az útja — nem lovon, de „biciklin“ jár. Ott pedig egy monstrum nagy alkotmány tör elő az utcák tömkelegéből. — egy óriási kocsis — telve lisztes zsákokkal, azt sem ló huzza, de benzin hajtja, mert a benzin olcsóbb, mint a széna és zab. Meg a gépkocsit, ha megbetegszik, a gépész-doktor biztosabban meggyógyítja mint a világ legügyesebb lódoktora a mi kedves pejparipánkat.

A bicikli — ez az ördögös masina, a lónak ez az első sorban esküdt ellensége; nemcsak az utcák ficsurjait röpit már, de még a katonaság szolgálatába is befurta magát. Ma ugyan még csak korlátozott alkalmazásban, de csak idő kérdése, hogy lássunk egy az utcákon végigszaladó, csupa kerékpáron ülő egész szakasz katonaságot. Mert hát a bicikli még olcsóbb mint a motor, ennek még benzin sem kell. És mi hajtja itt a biciklit? — A konzerv! Pompás eledel ez és lóhúsból készül.

Az embernek létérti küzdelmében már csak alig van szüksége a lóra.

A ló gyorsasága neki már gyalgó. Gőz kell! Villám kell! Mert élni kell.

Balázs Sándor.

dolgozik az emberi ész. A vallásoknak is első terjedésük a legérdekesebb, azért első híveik a legbuzgóbbak. Az első keresztények a katakombák mélyén buzgóbb hívők voltak, mint a bazilikák térédelői. Az az erő, a mely a katakombákat vájta a föld mélyében, hatalmasabb, magasztosabb és nagyszerűbb, mint az a pompáskodás, a mely a Szent Péter óriási templomát építi s márvánnyal borítja el tömördek falait. A hugenották vallásossága is rejtekezésében, üldözöttségében megható s hősei együtt viselik fejük körül a hősiség és mártíromság hoszoruját.

E kor történetét közli a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 139. füzeté.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; fűzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

CSARNOK.

Házaselet az állatok közt.

Az „Állatvédelem“-ből olvassuk a következő érdekes kis esetet az állatvilágból. Murray angol utazó szemtanúja volt a Pyreneusokban egy jelenetnek, mely nemcsak az eszet, furfangot, hanem némely állat házasságtörésben nyilvánuló hűtlenségét is erősen jellemzi és bizonyítja.

Egy sasfészek életét szemlélve, észrevette egyszer a nevezett utazó, hogy a fészekből a him sas kirepül, bizonyára zsákmány után. Az otthon maradt nőtényt csakhamar egy nagy mocsári kánya keresi föl s rövid udvarlás után a madarak kirepült királyának fejére ráteszi az ismeretes másik koronát, aztán odébb áll. A hűtlen királyné erre egy közel eső forráshoz repül, megfürdik benne, toaletjét rendbe hozza s mintha mi sem történt volna, fészkebe visszazsall.

Hát eddig ez mind természetesnek tünik fel s könnyen érthető a fürdés is; csak hogy gyanút kelt mégis és nem nyomhatjuk el azon gondolatunkat, hogy: nem azért fürdött-e meg a hűtlen királyné oly gyorsan és nagy igyekezettel, hogy az átható kánya-szagot — a titkos szerető e parfümjét — magáról lemossa, hogy az a visszaérkező férjben gyanút ne kelthessen.

Murray, ki tovább tanulmányozta e királyi pár viselkedését, biztosít, hogy a család sikerült, a him sas gyanút nem fogott, mi több: ugyanaz a házasságtörési jelenet több napon át megismétlődött.

Ugyan mi történnék, történnék-e valami új, ha a hűtlen királyné azt a nem ylang-ylang illatot magáról lemosni elmulasztaná, vagy azt tenni akadályozva volna.

Murray a döntő sors szerepébe vállalkozva, a forrást eltörlésztette úgy, hogy ahhoz a sas nőtény többé nem férhetett. S íme, a szerelmes jelenet után a királyné megint fürdeni szállott, nagy erőfeszí-

téseket is tett, de sikertelenül a vízhez jutáshoz. Mit volt mit tenni, visszatért a szagos, deranzsirt toáletben palotájába.

Miféle kedélyállapotban várta haza királyi férjét, az nem tudható, de a kedély valami nyugodt nem lehetett.

A férj pedig jött! Karmai között természetes zsákmánnyal, ijesztő szárnycsattogtatással jött s fészkeire leereszkedett. Alig azonban egypár szempillantás múlva megdöbbenve, rikácsolva szárnyra kelt megint s néhányszor megkövályogva a fészek felett, iszonyu erővel lecsapott a hűtlenre, annak mellét szétmarcangolta s aztán ledobta egészen a tátongó mélységbe.

Mert azt a második koronát a fején a kányszagban megérezte.

(v.)

Szerkesztői-üzenetek.

— **Reb. Men. Cziczsesheiser Salamon urnak.** Hozzánk intézett soraira itt a válaszuk: Legyen megnyugodva tisztelendőség, hogy a barcsi zsidótemplomban egy kis gyermek zászlóján nem a Mogen Doved diszlett, hanem Ch. Gy. neve, azért semmi veszély nem fenyegeti a vallásos érületet. Feleslegesnek felesleges, de komolyan venni nem lehet. Ch. igaz, hogy antiszemita programmal lépett fel valaha, de hogy ki próbált liberális ember, bizonyítja az, hogy Deutsch Izidor, a hitközség elnöke volt legnagyobb támasza.

AZ „ANKER“

élet- és járadék-biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. sz.
(Anker udvar) a társaság saját házában.

Alapított 1858.

Alapított 1858.

Összes vagyon . . . . . 138 millió korona.
Biztosítási állomány . . . . . 505 millió korona.
Eddigi kifizetések . . . . . 232 millió korona.

1900-ban a nyereség-részesüléssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál **A** osztalékterv szerint — úgy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg pedig a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál **B** osztalék terve szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugymint a biztosítási tartam 3 év után 9%, 4 év után 12%, 5 év után 15%, 6 év után 18%, 7 év után 21%-a, fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Olesó díjak. Kedvező feltételek. A képzelhető legnagyobb biztonság.

Prospectussal és felvilágosítással szolgál **BARCSON** a Magyar-Szlavon kerületi takarékpénztár részvény-társaság, mint főügynökség.

Kitüntetve az 1900. párisi világkiállításon aranyéremmel. (Hangszerekért legnagyobb.)

Hadsereg-szállításért ezüst éremmel.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros

a javított tárogató feltalálója,

Budapest, II., Lánchíd-utoza 5. szám.

saját házában (a kereskedelmi miniszterium mellett)

Magyarország legnagyobb és legelőkelőbb gyára.

Hegedük vonóval — — 3 frttól 15 frtig.
Mesterhegedük vonóval — 15 frttól 300 frtig.
Gordonkák vonóval — 8 frttól 150 frtig.
Nagy bőgők vonóval — 28 frttól 100 frtig.
Fuvolák — — — 2 frttól 100 frtig.
Szárnykürtök trombita helyen stb. 12 frttól feljebb
Czimbalmok — — — 35 frttól 300 frtig.
Rákóczy-tárogatók — — 30 frttól 60 frtig.

Elpusztíthatlan **HARMONIKÁK** 3, 4, 5, 6, 8, kettős erős hangú 10 frttól 80 frtig.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikákról külön árjegyzék kéréndő.

A köhögést csillapítják a jól bevált és jóízű

Kaiser-féle

Meil-bonbonok

2740 közjegyz. hitelesített bizonyítvány tanuskodik biztos hatásáról

köhögés-, rekedtség-, hurut- és elnyálkásodásnál.

A nem valódi visszautasítandó.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható:

SCHÖN RICHÁRD

gyógyszertárban

BARCS-TELEP.

SZŐLŐTRÁGYÁZÁSRA feltűnő gyors és biztos hatásának bizonyult, főleg homoki szőlőkben bémulatos fejlődést idéz elő, gyenge és elmaradt szőlők felségelésére legalkalmasabb a szárított kőbányai sertéstrágya, teljesen légszáraz, bűzmentes, kézzel szórható, 50 kg-os zsákokban szállítatik. Az állami szőlészeti telepeken tett összehasonlító trágyázási kísérletek alapján, előnyöknek bizonyult, a cs. és kir. udvari szőlőgazdaságokban és a legkiválóbb szőlőbirtokokon általánosan bevezetett.

Megrendelések intézendők

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR
Bosányi, Schiettrumpf és Társa
BUDAPEST, V., Gálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus
Ingyen és bármintve

Esemény
a magyar
irodalomban!

Nagy Képes Világtörténet

AZ EGYETEMES TÖRTÉNE-
LEM KLASSIKUS KÖNYVE,
A LEGGAZDAGABB TÖR-
TÉNELMI KÉPTÁR

Tizenkét kötetben.

Eddigélé hat kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, mely mindenki ingyen kap.

**A teljes mű ára
192 korona.**

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik.

Megrendelhető

3 koronás

csekély havi
részletfizetésre

e rendelőlap se-
gélyével, mely
kivágandó és le-
velezőlapra ra-
gasztva hozzánk
beküldendő.

Révai Testvérek
Irodalmi Intézet
Részvénytársaság

Budapest,
VIII, Üllői-ut 18

A Nagy Képes Világtörténet

azért reménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A Nagy Képes Világtörténet

megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult és érdektelenné vált.

A Nagy Képes Világtörténet

az élet bibliája nélkülözhetetlen és mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A Nagy Képes Világtörténet

az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A Nagy Képes Világtörténet

fejleszti a művelést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A Nagy Képes Világtörténet

brillians stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktatta gyönyörködtet is így a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művét 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé hat kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára teljesítve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékesé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt

Név: .....

Állás: .....

Férfiak ingyen kapna

egy legújabb találmányú gyógy szer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindnyájan, kik érte irnak, díjtalanul kapnak egy próbaküldeményt és egy száz oldalas könyvet, postán, jól becsomagolva. Ez a legesodálaframéltóbb „Csoda gyógyszer“, mely eddigelé is ezer és ezer embert mentett meg, kik ifjúkori kicsapongásaik következtében némi betegségekben és elvesztett férfi-erőben szenvedtek.

Ezen okból határozta el az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert, egy magyarázó könyv kíséretében ingyen küldeni. Ezen házigyógyszerrel a betegség otthon is gyógyítható. És mindazok, kik ifjúkori hibás életmód, kicsapongások folytán krónikus bajokban és szellemi gyengeségekben szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat.

A gyógyszer közvetlen a beteg idegekre és szervekre hatván, csodálatra méltó eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és ifjak irhatnak a „State Medical Institut“-nak, az alább jegyzett címre, ahonnan a csomag azonnal meg fog nekik küldetni.

Az intézet első sorban azokat óhajtja megmenteni, kik gyógykezelés végett otthonukat el nem hagyhatják. A próbaküldemény mutatja, hogy mily könnyen gyógyulhatunk ki otthon is ezen borzasztó betegségből. Az intézet kivétel nem tesz, mindenki irhat a gyógyszerért bárhol is, magyarul, mire neki postafordultával, diszkrétion alatt, ingyen egy gyógyszerküldemény magyarázó könyvvel együtt, küldetik meg.

Irjon Ön még ma. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartamát senki sem gyanítja.

A levél következőkép czimzendő: **State Medical Institute, 6906. Elektron Building, Fort Wayne, Ind., Amerika** és minden levél bérmentesítendő.

Képes levelező-lapok

a legszebb kivitelben legnagyobb választékban

gyönyörű ujdonságokkal

kaphatók Barcson a

könyvnyomdában.

JEGYZÉKE az
50,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerecsesebb esetben:
1.000,000 korona.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. A	400000
1 . . .	200000
2 . . .	100000
1 . . .	50000
1 . . .	30000
1 . . .	25000
1 . . .	20000
1 . . .	15000
1 . . .	10000
61 . . .	5000
67 . . .	3000
8 . . .	2000
432 . . .	1000
763 . . .	500
1335 . . .	300
96 . . .	200
81700 . . .	170
3900 . . .	130
4900 . . .	100
50 . . .	50
8900 . . .	40
3000 . . .	
50,000 nyer. és jut. kor. összegben	13.160,000

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa bankháza Budapest**

Kérek részemre . . . . . I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget . . . . . korona összegben (postautalvánnyal küldöm,) A nemtetsző (utánvételezni kérem) törlendő. (mellekelem bankjegyekben bélyegekben)

Pontos cím:

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és fél millió kor.-nál többet nyertek nálunk nagyraecsuült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. k. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt. —.75 vagyis **150** kor.
egy negyed ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ **3.—** „
egy fél ($\frac{1}{2}$) „ 3 — „ **6.—** „
egy egész (1) „ 6.— „ **12.—** „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi november hó 5-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Ugyanott gyönyörű kivitelben

sirkoszorúk

a legjutányosabb áron kaphatók.

Nyom. a baresi könyvnyomdában.